

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/582/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613208479
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Duditš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7613208479.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Duditša a členiek senátu JUDr. Evy Feťkovej a JUDr. Jarmily Sopkovej Maximovej v právnej veci žalobcu G. I., Y.. XX.XX.XXXX, E. G. X. XXX, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár s.r.o., so sídlom v Košiciach, Ľudová 14, IČO: 47 234 466, proti žalovanému Rapid life životná poisťovňa a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, zastúpenému JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Boženy Němcovej 22, v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 05.09.2013 č.k. 8C/158/2013-79 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 67,88 eur na účet jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Spišská Nová ves (ďalej iba súd prvého stupňa) rozsudkom z 05.09.2013 č.k. 8C/158/2013-79 zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina č. 41, Košice, IČO: 44 325 452 sp. zn. 2C/3279/2012 zo dňa 19.01.2012. Súčasne odložil vykonateľnosť tohto rozhodcovského rozsudku do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy konania vo výške 263,68 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť štátu na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok z návrhu v sume 99,50 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa rozhodoval o návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej iba ZRK), a to z dôvodu žalobcom tvrdenej neplatnosti rozhodcovskej doložky. Súd prvého stupňa zistil, že napadnutý rozhodcovský rozsudok bol žalovanému doručený 15.04.2013. Návrh bol na súde podaný v zákonnej 30 dňovej lehote podľa § 41 ods. 1 ZRK.

Súd prvého stupňa rozsudok odôvodnil tým, že v konaní nebola sporná skutočnosť, že účastníci konania uzavreli dňa 17.08.2007 poisťovnú zmluvu, ktorej súčasťou boli aj všeobecné poisťovné podmienky (VPP). Za všeobecnými poisťovnými podmienkami boli uvedené osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 k Poistnej zmluve č. 4021590420, kde podľa bodu 2 poisťovníka poisťovňa vyjadrujú svojím podpisom vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti Všeobecných poisťovných podmienok. Rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodoval rozhodcovský súd je súčasťou Všeobecných poisťovných podmienok a je uvedená v čl. XV. Všeobecných poisťovných podmienok s názvom Rozhodcovské konanie. Podľa doložky všetky vzájomné spory a sporné nároky z

poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka znemožňuje poistenému - spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Tým mu je ako spotrebiteľovi odobratá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Uvedeným rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V tejto súvislosti súd prvého stupňa poukazuje na Smernicu Rady č. 93/14/EHS, ktorá v prílohe uvádza niektoré nekalé podmienky, ktorými sú podľa písmena q) bod 1 prílohy neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť pri uplatňovaní práva podať žalobu, alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami, výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom, alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktorej by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mohol spočívať na inej zmluvnej strane. Podľa toho je neprijateľné, aby rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov z akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy. Podľa názoru súdu prvého stupňa rozhodcovská doložka je podľa § 54 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou a je neplatná.

Súd prvého stupňa posudzoval dojednanie rozhodcovskej doložky podľa ustanovení o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), pretože dospel k záveru, že zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania má povahu zmluvy spotrebiteľskej.

Súd prvého stupňa má za to, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná tak, ako to žalovaný tvrdil. Žalovaný nepreukázal ani skutočnosť, že žalobca bol riadne oboznámený so všeobecnými poisťovacími podmienkami. To, že žalobca VPP a Osobitné zmluvné dojednania podpísal, neznamena, že sa mal možnosť s podmienkami oboznámiť. VPP aj Osobitné zmluvné dojednania sú písané malými písmenami a obsahujú množstvo právnickej terminológie, preto je nemožné, aby žalobca ako priemerný spotrebiteľ mal možnosť si ich prečítať a pochopiť ich text v krátkej dobe bez možnosti sa s nimi vopred riadne oboznámiť. To je zrejmé z toho, že VPP a Osobitné zmluvné dojednania boli podpísané žalobcom v deň uzavretia poisťovnej zmluvy, resp. spolu s poisťovnou zmluvou. Rozhodcovská doložka je neplatnou aj z dôvodu, že subjekt, ktorý má rozhodovať v rozhodcovskom konaní je oprávnený určiť výlučne žalovaný. Uvedené spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov rozhodcovského konania v neprospech spotrebiteľa. V prípade takého výberu, ktorý nie je dohodou oboch strán, vznikajú zvlášť pochybnosti o objektívnosti rozhodovania v rozhodcovskom konaní. Poukazujúc na tieto dôvody mal súd prvého stupňa za to, že rozhodcovská doložka v čl. XV. VPP je neprijateľnou podmienkou, a teda absolútne neplatnou zmluvnou podmienkou vzhľadom na jej rozpor s ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách a ustanoveniami Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach spotrebiteľských zmluvách. Rozhodcovský súd preto nemohol rozhodnúť na základe tejto doložky a nemal právomoc konať. Výrok o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 40 ods. 2 ZRK. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a žalobcovi, ktorý mal v konaní plný úspech priznal náhradu trov konania, ktoré spočívajú v náhrade trov právneho zastúpenia advokátom vo výške vyčíslenej v odôvodnení rozsudku.

Proti rozsudku podal včas odvolanie žalovaný proti všetkým jeho výrokom z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. a ďalej z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. c) a f) O.s.p. a navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo všetkých jeho výrokoch a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Žalovaný zastáva právny názor, že rozhodcovská doložka bola platná, pretože bola individuálne dojednaná a v súlade s ňou a stanovenými podmienkami vo VPP rozhodoval Stály rozhodcovský súd, ktorého určenie bolo v súlade s dojednaním medzi oboma stranami v čl. XV. VPP. Žalovaný poukázal aj na právne významnú skutočnosť, že ku dňu 18.08.2008 došlo k zániku poisťovnej zmluvy, v dôsledku žiadosti žalobcu doručenej žalovanej i žalovanému. Túto skutočnosť mal vziať súd prvého stupňa do úvahy, teda, že poisťový vzťah ukončil z vlastnej iniciatívy, keď dlhodobo uzavretú poisťovnú zmluvu zrušil už v prvom roku trvania záväzku, ktorý by mal byť ukončený až 18.08.2017. Pohľadávka žalovaného spočívajúca vo vymáhaní nákladov vynaložených na uzavretie poisťovnej zmluvy bola zmluvne dohodnutá aj oprávnená, preto si ju žalovaný vymáhal žalobou dňa 02.01.2012 podanou rozhodcovskému súdu. Pohľadávka žalovaného sa iba sčasti odvíja od provízie, pretože ide o náklady žalovaného rozrátané do poisťovného po celú dobu predpokladaného platenia poisťovného. Súd prvého stupňa nesprávne posúdil znenie článku XV. VPP. Rozhodcovská doložka sa nachádza v osobitnej súčasti VPP, v tzv. osobitných zmluvných dojednaniach, ktorú si obe zmluvné strany individuálne

dojednali a opatrili samostatným podpisom. Rozhodcovský súd na základe žaloby žalovaného vydal rozhodcovský rozsudok dňa 19.01.2012, ktorým žalovanému priznal plnenie vo výške 159,64 eur a zaviazal žalobcu na náhradu trov rozhodcovského konania. Rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť, pretože ho žalobca nenapadol odporom, ako opravným prostriedkom. Súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil, že v rozhodcovskom konaní neboli aplikované v správnej podobe predpisy na ochranu spotrebiteľa. Poukazuje na Nález Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 3227/07, ktorý riešil podstatu rozhodcovského konania. Žalovaný zotrváva naďalej na žalobe voči žalobcovi podanej v návrhu zo dňa 02.01.2012 rozhodcovskému súdu. Žalovaný namieta postup súdu prvého stupňa, keď sa nezaoberal otázkou právnej nárokovateľnosti pohľadávky. Žalovaný namieta, že napadnutým rozhodnutím mu bol s konečnou platnosťou upretý prístup k spravodlivosti na uplatnenie zmluvného nároku zo zaniknutej poisťovnej zmluvy. Žalovaný namieta, že napadnutým rozhodnutím bez existencie ďalšieho výroku a pokračovaní konania v merite sporu bol upretý prístup k spravodlivosti. Súd prvého stupňa nehodnotil, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný v skrátenej forme konania, o čom bol žalobca informovaný. Súd prvého stupňa pochybil, keď neaplikoval ust. § 43 ods. 1 ZRK tým, že vo výroku napadnutého rozhodnutia mal rozhodnúť aj o tom, že pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe, alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Žalovaný napáda aj výrok o trovách konania a povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

V ďalšej časti odvolania žalovaný poukazuje na nesprávny skutkový a právny záver súdu prvého stupňa o tom, že rozhodcovská doložka nebola platná, pretože ju súd prvého stupňa nepovažoval za individuálne dojednanú. Zo znenia doložky vyplýva, že predtým bola vysvetlená žalobcovi tretím subjektom a bola doložená podpisom oboch strán. V tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru Ústavného súdu SR, ktorá sa týka princípu právnej istoty. V závere žalovaný oznamuje, že v obdobnej veci bol úspešný so svojou sťažnosťou na Ústavnom súde SR v konaní pod sp.zn. II. ÚS 499/2013, kde Ústavný súd rozhodol o zrušení uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/5/2012 v súvislosti s posudzovaním identickej rozhodcovskej doložky. Podobne vo veci II. ÚS 382/2012 boli prijaté na ďalšie konanie sťažnosti konania Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/1/2012 a 5Cdo/112/2012, ktoré sa týkajú nesprávneho posúdenia rozhodcovských doložiek vo veciach na Okresnom súde Lučenec v exekučnom konaní.

Žalobca navrhol potvrdiť rozhodnutie súdu prvého stupňa a žalovanému uložiť povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania.

Žalobca k odvolacím námietkam uvádza, že znenie rozhodcovskej doložky absolútne nesvedčí o vysvetlení obsahu rozhodcovskej doložky žalobcovi nezávislým subjektom a preto preukázanie individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky je neprípustné. Nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť záver, žeby žalobca bol poučený o rozhodcovskej doložke a jej prípadných následkoch. Rozhodcovská doložka znemožňuje poistenému spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu a sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Okrem toho bráni rozhodcovská doložka spotrebiteľovi uplatniť si akékoľvek práva vyplývajúce z poisťovnej zmluvy z dôvodu, že vylučuje právomoc všeobecného súdu. Doložka nešpecifikovala osobu rozhodcu a nebol dohodnutý ani postup jeho dodatočného určenia, ani neurčovala konkrétne vymedzený stály rozhodcovský súd, je nevyhnutné vyhodnotiť ju ako neurčitý právny úkon. V tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých boli posudzované rozhodcovské doložky v poisťovných zmluvách žalovaného ako také, ktoré neboli individuálne dojednané. Pokiaľ žalovaný odkazuje na dôvodnosť a opodstatnenosť svojho nároku, ktorý si uplatnil v rozhodcovskom súde, uvádza žalobca, že predmetom tohto konania je zrušenie rozhodcovského rozsudku, preto sa konajúci súd nemal a nemohol zaoberať prieskumom záväzkového vzťahu.

Krajský súd ako súd odvolací prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), v súlade s ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne.

Žalovaný namietal odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a), c) a f) O.s.p., teda že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcej skutočnosti a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd dospel k záveru, že namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Súd prvého stupňa riadne a úplne zistil skutkový stav veci. Z obsahu zápisnice o pojednávaní dňa 05.09.2013 vyplýva, že účastníci konania nenavrhlí doplnenie dokazovania, preto je vylúčené naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. c) O.s.p. Súd prvého stupňa na zistený skutkový stav aplikoval relevantné ustanovenia hmotného práva, tieto ustanovenia riadne a dostatočne interpretoval a nedopustil sa pochybenia pri právnom posúdení veci. V rozsudku ani v konaní, ktoré mu predchádzalo nedošlo k žiadnym vadám, ktoré sú uvedené v ust. § 221 ods. 1 O.s.p. a ktoré by boli dôvodom na zrušenie rozsudku.

Odvolací súd konštatuje, že dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa sú správne, logické a presvedčivé, preto sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje jeho správnosť (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že tu sú skutkové a právne dôvody pre zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorý bol žalobou napadnutý, pretože rozhodcovská doložka, ktorá mala založiť právo rozhodcovského súdu je neplatná. To je dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) ZKR. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že dojednaná poisťná zmluva je zmluvou spotrebiteľskou podľa svojej povahy, preto bol súd prvého stupňa oprávnený z úradnej povinnosti skúmať, či zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky podľa § 53 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd súhlasí s právnym názorom súdu prvého stupňa, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná, pretože bola podpisovaná ako časť poisťnej zmluvy vrátane Všeobecných poisťných podmienok a osobitného zmluvného dojednaní.

Poisťná zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania je jednoznačne zmluvou spotrebiteľskou, pretože napĺňa všetky znaky uvedené v ust. § 52 ods. 1, 3 a 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Nie sú pochybnosti o tom, že poisťnú zmluvu uzavrel žalovaný, ktorý pri poskytovaní poistenia vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti ako dodávateľ a žalobca vystupoval ako fyzická osoba spotrebiteľ. Súčasne sa jedná o štandardnú formulárovú zmluvu, pretože zmluvný vzťah sa riadi obsahom zmluvných dojednaní obsiahnutých vo VPP, ktoré sa stali súčasťou zmluvy.

Rozhodcovská doložka, ktorá nebola individuálne dojednaná, spôsobila nevyváženosť práva a povinností zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľky. Ak rozhodcovská doložka bola osobitne zvýraznená ako tzv. osobitné zmluvné dojednanie, možno uzavrieť, že fakticky splynula s ostatnými poisťnými podmienkami, keďže nasledovala ako pokračovanie predtlačenej formulára v neprehľadnom texte a tiež bola podpísaná v rovnaký deň ako VPP. Táto rozhodcovská doložka svojím obsahom a formou spôsobila nevyváženosť práv a povinností zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa.

Námietky žalovaného, ktoré sa týkajú toho, že súd prvého stupňa neskúmal dôvod samotnej pohľadávky žalovaného voči žalobcovi, sú bez právneho významu. Predmetom tohto konania bolo iba konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku, teda preskúmanie rozhodcovského rozsudku z hľadiska formálneho. Odvolací súd konštatuje, že po zrušení rozhodcovského rozsudku v súlade s ust. § 43 ods. 1 ZKR je povinnosťou súdu prvého stupňa konať o nároku žalovaného proti žalobcovi. Tento následok nastáva priamo zo zákona a preto ani nie je potrebné, aby osobitným výrokom túto skutočnosť vyslovil súd, konajúci o návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Pokiaľ ide o námietky žalovaného vo vzťahu k rozhodnutiu Ústavného súdu SR, ktorým bolo zrušené uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/5/2012, z obsahu odôvodnenia rozhodnutia Ústavného súdu SR II. ÚS/499/2012 vyplýva, že došlo k porušeniu kontradiktornosti konania a práva na rovnosť zbraní, pretože súdy vykonali určitý dôkaz bez toho, aby dali sťažovateľke možnosť sa k nemu vyjadriť. Ústavný súd SR sa nezaoberal otázkou platnosti rozhodcovskej doložky.

Za uvedenej situácie je rozhodnutie súdu prvého stupňa o zrušení rozhodcovského rozsudku vecne správne. Ak súd prvého stupňa rozhodol o zrušení rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu rozhodol správne aj o odklade jeho vykonateľnosti. Vecne správne je aj rozhodnutie aj o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p., pretože žalobca mal v konaní plný úspech.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p., vrátane výroku o trovách konania a výroku a povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok za návrh, keďže žalobca bol od poplatku oslobodený.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s použitím § 224 ods. 1 O.s.p. Žalovaný v odvolacom konaní nebol úspešný, preto je povinný nahradiť trovy odvolacieho konania úspešnému žalobcovi. Trovy odvolacieho konania pozostávajú z odmeny za jeden úkon právnej služby, a to vyjadrenie k odvolaniu v sume 60,07 eur a režijného paušálu 7,81 eur. Podľa § 149 ods. 1 O.s.p. trovy v celkovej sume 67,88 eur je žalovaný povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobcu.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.